

مبارزه نوه آیت الله خمینی با چادر

نیویورک تایمز

براساس مقاله الن اسکولیو

برگردان از نازی عظیمیا - رادیو فردا

الن اسکولیو Elaine Esciolino گزارشگر نیویورک تایمز در تهران گفتوگویی با زهرا اشراقی نوه دختری آیت الله خمینی داشته است که در شماره امروز این روزنامه با عنوان: دختر انقلاب ایران با چادر مبارزه می کند، به چاپ رسیده است.

الن اسکولیو می نویسد اگر بخواهیم در جمهوری اسلامی ایران به کسی گواهی صلاحیت بدهیم مدال طلا نصیب زهرا اشراقی می شود که نوه آیت الله خمینی و همسر برادر رئیس جمهوری ایران است و شوهرش محمد رضا خاتمی، رئیس فراکسیون اصلاح گرایان در مجلس است.

در جامعه ای که زنان قدرت خود را از مردان شان اخذ می کنند خانم اشراقی باید از پایگاه مهمی برخوردار باشد. با این حال این زن ۳۹ ساله که مادر دو فرزند و کارمند دولت است و در آپارتمان لوکسی و پر تجملی زندگی می کند خود را در دام وضع خانوادگی اش اسیر می یابد و از سر کردن چادر نفرت دارد. او می گوید: متأسفانه چادر را به زور به زنان تحمیل کرده اند. چه در مکان های دولتی، چه در مدرسه دخترم. چادر یک لباس سنتی ایرانی بود اما سبب انقلاب تبدیل شد و حالا مردم برای آن حرمتی قائل نیستند. من فقط به خاطر وضعیت خانوادگی ام چادر سر می کنم.

اما به نوشته الناسکیولینو در جایی که آیت الله خمینی چادر را پرچم انقلاب خوانده است این حرفها بوی طغیان می دهد.

خانم اشراقی باید به عنوان عضو خانواده آیت الله خمینی نماد انقلاب و جمهوری اسلامی آن باشد و هیچ چیز جز چادری که سراسر بدن از فرق سر تا نوک پا را بپوشاند نمی تواند سبب این انقلاب باشد.

اما برخورد مردم با چادر اکنون در ایران انقدر منفی است که بعضی کسبه به ویژه در نقاط شمالی تهران از فروختن جنس به چادری ها خودداری می کنند. خانم اشراقی می گوید: رفته بودم از یک مغازه شلوار بخرم اما مغازه دار شلوار را به من نفروخت چون چادری بودم. و می افزاید: ولی تقصیر خودمان است. مردم از دستگاه راضی نیستند و چادر نماد این حکومت شده.

زهرا اشراقی زنی است با چشمان میشی و ابروانی کاملاً پیراسته و موی اندکی های لایت شده که در وزارت کشور درباره بهبود امور زنان کار می کند. او می گوید با همکارانش در اداره بر سر رنگ و مدل لباسهایی که زیر چادر می پوشد مدام در جنگ است. با این حال در خانه لباسهای به قواره اندامش بر تن می کند. در پاسخ الن اسکولیو که اگر در خیابان چادر از سر بردارد چه می شود می گوید: مگر می خواهید حکم قتل صادر شود؟

خانم اشراقی در ارزیابی داشتن هم سخنی بیرون از محیط خانواده خود است. در کشوری که دیوارهای بلندی میان زندگی خصوصی و زندگی اجتماعی قرار دارد، در خانواده های مذهبی این دیوارها باز هم بلندتر است. می گوید: می نشینم اینجا و احساس می کنم خودم نیستم. خود واقعی ام نیستم. باید همیشه پشت نقابی پنهان باشم.

شوهرش محمدرضا خاتمی، پزشکی که از بارزترین چهره های سیاسی ایران است از گفت و گو با الناسکیولینو سرباز می زند.

با آنکه پدر بزرگش موسیقی را مانند تریاک مخدر دانست زیرا مردم را بی غیرت می کند ، زهرا اشراقی می گوید که در خانه گاه آواز می خواند و می رقصید. می گوید نمی توانم حس هایم را خفه کنم.

در زمان انقلاب زهرا ۱۴ ساله بود. ۴ سال بعد او را به شوهر دادند. به دانشجوی پزشکی ای که چهارسال از او مسن تر و پسر آیت اللهی مشهور بود. می خواست موسیقی و نقاشی بخواند اما خانواده مخالفت کردند پس رو به تحصیل فلسفه آورد که پدر بزرگ با آن هم مخالف بود چون خواندن فلسفه را کاری برای تمام عمر می دانست که در طاقت زنان نمی گنجد.

می گوید: همیشه رویم فشار بوده. جوانی ام هدر شد.

در انتخابات سال ۱۳۷۶ برای آقای خاتمی که در آن هنگام روحانی ای متوسط و رئیس کتابخانه ملی بود ستاد های انتخاباتی بیه راه انداخت. اما اکنون امید خود را به اصلاحات سیاسی در ایران در برابر محافظه کاران از دست داده است. آشکارا برادر شوهرش را محکوم میکند که: سرعت آقای خاتمی لاک پستی است.

ارزوی او داشتن زندگی آرامی فارغ از سیاست است. می گوید: فکر می کردم می شود وضع را عوض کرد اما حالا به این نتیجه رسیده ام که فقط یک طرز فکر می تواند حکومت کند. و می افزاید: می ترسم تلفن هایمان را گوش بدهند، می ترسم توی اتاق ها شود گذاشته باشند. تمام زندگی ام را در جنگ های سیاسی گذرانده ام. حالا فقط منتظرم که شوهرم از سیاست بیرون بیاید.

متن انگلیسی این مقاله را در زیر می خوانید:

Daughter of Iran Revolution Struggles Against the Veil

By ELAINE SCIOLINO

TEHRAN — When it comes to credentials in Iran's Islamic Republic, Zahra Eshraghi's are cast in gold.

Her grandfather was Ayatollah Ruhollah Khomeini, the cleric who overthrew a king and led a revolution in the name of Islam. Her husband's brother is the reformist president, Mohammad Khatami. And her husband, Mohammad Reza Khatami, is the head of the reformist wing of Parliament.

In a society where women can derive enormous power from the men in their lives, those three pillars give Ms. Eshraghi enormous standing. Yet the 39-year-old government official and mother of two has a confession to make. She feels trapped by her family history. And she hates wearing the black veil known as the chador.

"I'm sorry to say that the chador was forced on women," she said over tea and cakes in her upscale apartment decorated in ornate furniture in northern Tehran. "Forced — in government buildings, in the school my daughter attends. This garment that was traditional Iranian dress was turned into a symbol of revolution. People have lost their respect for it. I only wear it because of my family status."

Those are the words of a rebel. Ayatollah Khomeini called the chador the "the flag of the revolution," and early in the revolution of 1979 encouraged all women to wear it. Eventually, all women were forced to wear garments that cover their heads and hide the shape of their bodies.

Ms. Eshraghi's frankness is emblematic of the changes today in Iran, where the values and promises of the revolution have given way to an intense, even dangerous debate about whether religion has a place in politics and society.

As a member of the ayatollah's family, Ms. Eshraghi is expected to embrace the trappings of the revolution and the Islamic Republic that followed. Nothing symbolizes the revolution more than the ankle-length black chador that covers all but a woman's face.

But the attitude toward the chador in Iran today has become so negative that some merchants — particularly in northern Tehran, which is more secular, Westernized and wealthy than the rest of the city — refuse to serve "chadori," as chador-wearing women are called. Chadori who do not want to expose themselves to insults avoid the new food court in Tehran that serves tacos and pizza but no traditional Persian food.

"I was in a shop, and I wanted to buy a pair of pants, and the owner wouldn't sell them to me because I was in a chador," Ms. Eshraghi said. "We have only ourselves to blame. People are not happy with the establishment, and the chador has become its symbol."

Pale-eyed, with perfectly manicured eyebrows and slightly frosted hair, Ms. Eshraghi said she had always covered her hair in public — at least with a scarf — because of the dictates of Islam. She fought colleagues at the Interior Ministry, where she promotes women's issues, when they tried to force her to wear more modest dress and dark colors underneath her chador. Behind closed doors, she wears fitted pantsuits that do not conceal her full figure.

"I told them it was not anybody's business what I wear under the chador," she said.

Asked if she would ever want to throw off the head scarf in public, she asked, "Do you want to issue me my death sentence?"

Just as remarkable is Ms. Eshraghi's willingness to share her feelings with someone outside the family. Iran is a society with high walls between public and private life, walls that are even more impenetrable among the clerical class. "I am sitting here, and I feel I cannot be myself," she said. "It's not the true me. I have to wear a mask."

Her husband, by contrast, a medical doctor by training and one of the most visible politicians in the country, declined to be interviewed.

She recalled a favorite song, a pre-revolutionary ballad (banned after the revolution) in which a singer laments the fact that people have to hide behind masks. "I used to play that song over and over because it seemed like my life story," she said.

No matter that her grandfather condemned music shortly after the revolution as "no different from opium" because it "stupefies persons listening to it and makes their brains inactive and frivolous."

"I still sometimes sing at home and dance," Ms. Eshraghi said. "I can't kill those feelings."

Most of Ms. Eshraghi's life has revolved around the Islamic revolution. When Ayatollah Khomeini settled in a suburb of Paris before returning victorious to Iran to make his revolution, she was brought along at age 14. Four years later, she married a medical student four years her senior whose father was a famous ayatollah who was well acquainted with her family.

Her family did not allow her to study her favorite subjects, music and painting, in college. So she turned to philosophy instead. Even then, it did not please the ayatollah, who told her philosophy was a subject that had to be studied all one's life and was therefore too difficult for her. "There was always a lot of pressure on me," she said. "I lost a lot of my youth."

When Mr. Khatami, then a relatively unknown mid-level cleric who ran the national library, first ran for president in 1997 on a platform of reform, she opened a campaign headquarters for him.

Now she has abandoned hope that the political reformers will defeat conservative clerics who want to keep a rigid political system in the name of Islam. In a blunt criticism of her brother-in-law, she said, "I feel President Khatami's speed has been like that of a turtle."

She longs for a more peaceful life, without politics. "I used to think we could change the situation, but now I have come to the conclusion that only one set of beliefs can rule," she said. "I feel haunted that our phones are tapped, our rooms are tapped. I have spent my life in political wars. Now I count the days when my husband leaves politics."